1849. No. 47.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 12 JUNIJ.

Ministerie van Binnenlandsche Zaken.

PROVINCIE FRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 15 Junij des jaars 1849, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere approbatie, door den Gouverneur der provincie Friesland, of, bij deszelfs absentie, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, in de provincie Friesland, aan het locaal van het Gouvernement, te Leeuwarden, worden aanbesteed:

Het leveren van Noodmaterialen enz., ter voorziening van den Stroomleidenden Dam en aanhooren door de Geul de Balg, *bij het eiland* Ameland, *en het Onderhoud, te rekenen van den 15 Mei 1849 tot den 15 Mei 1850 ingesloten, in de provincie* Friesland.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Gouvernement der provincie Friesland, te Leeuwarden, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn, bij den Hoofd-Ingenieur *A. C. Kros*, te Leeuwarden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
J. M. DE KEMPENAER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-, Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 8 Junij 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 9,30.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . .	- 130,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . .	- 130,00.

Leeuwarden, den 9 Junij 1849.
De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Stad *Leeuwarden*, verwittigen bij deze, de Ingezetenen, dat de Alphabetische Naamlijst van al de personen, die dit jaar aan de Loting voor de Schutterij moeten deel nemen, ter inzage van een ieder zal liggen op het Stadshuis, van heden tot en met Maandag den 18den daaraanvolgenden, telkens des voormiddags van 10 tot 12 ure, en dat de Loting over de Ingeschrevenen zal plaats hebben ten Raadhuize, op Dingsdag den 19 Junij e. k., des voormiddags te 10 ure.

Ieder Ingeschrevene wordt opgeroepen om bij de Loting tegenwoordig te zijn en redenen van vrijstelling hebbende, die alsdan op te geven.

De Ingeschrevenen kunnen zelve hunne nummers trekken of zulks door gemagtigden laten doen; voor hen die persoonlijk afwezend blijven en zich niet door eenen, bij de Commissie bekenden gemagtigde hebben doen vertegenwoordigen, zal door een der Leden van de Commissie worden getrokken.

En opdat zulks kome ter kennis van een ieder dien het aangaat, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Leeuwarden, den 11 Junij 1849.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. S. DE WAL.

WEENEN, den 4 Junij.

De generaal *Gijulai* is plotseling ten gevolge van een telegrafisch bevel hier aangekomen. Men verzekert, dat hem de portefeuille van oorlog zal opgedragen worden, daar de aftreding van den tegenwoordigen minister *Cordon* om redenen van ligchaamszwakte, buiten twijfel is. Men verwacht morgen de nieuwe benoeming in de *W. Zeitung*. Men spreekt ook van de oprigting eener nieuwe Groot-Oostenrijksche lijfwacht.

De jongste berigten uit Hongarije spreken weder van eenige verliezen, die onze wapenen hebben geleden. De reeds ingenomene positien op den linker-oever van de Waag moesten na eenige nadeelige gevechten weder opgegeven worden en de Waag is thans weder de grenslinie tusschen de beide legers. Ook bij Oedenburg heeft een ernstig gevecht plaats gehad, hetwelk na wederzijdsche verliezen eindigde met het terugtrekken der keizerlijken. Het vijandelijk leger aan den Opper-Donau en de Waag is thans met de 30 à 40,000 man, die Ofen belegerd hebben, versterkt. *Görgey* voert zelf het bevel en heeft zijn hoofdkwartier in Raab.

In de laatste dagen is een groot aantal gekwetsten ten gevolge der bovengenoemde gevechten hier aangekomen. Al de hospitalen zijn vol en men weet waarlijk niet, waar men al die gekwetsten heen moet, terwijl er ook gebrek is aan geneeskundige hulp.

Men meldt uit Presburg van den 3den, dat eindelijk de Russen van Tyrnau en Cziffer zijn aangekomen, en op een kwartier uur afstands van de stad hun leger hebben opgeslagen. Vele nieuwsgierigen begaven zich derwaarts om de vreemde gasten op te nemen. Men gelooft, dat dit hulp-corps zich aan de keizerlijken in het komitaat van Raab zal aansluiten.

PARIJS, den 7 Junij.

Eindelijk is de boodschap van den president der Republiek bekend, of liever van dit lang verwachte stuk zijn twee lezingen bekend, eene vroegere en eene latere. De dagbladen *la Presse*, *l'Assemblée Nationale* en *la Republique* deelen de eerste mede; *de Moniteur* en al de overige bladen de andere; een duidelijk blijk hoe er op het uiterst oogenblik nog veranderingen in gemaakt zijn.

Alles zaâmgenomen kan men zeggen, dat de boodschap vrij kleurloos is. Het is een lang overzigt van den toestand, in hetwelk het schijnt dat men zorgvuldig vermijd heeft iets te zeggen, hetgeen zou kunnen strekken, om te beletten dat de regering vrije hand behield omtrent de vragen, die thans in Europa behandeld worden. In dit opzigt is de algemeene verwachting zeer teleurgesteld. Men dacht, dat de boodschap een einde maken zou aan de onzekerheid, waarin men zich bevindt ten aanzien van alles wat de buitenlandsche staatkunde betreft. Men verwachtte dat de bedoelingen der regering nopens die vragen duidelijk opengelegd zouden worden. Maar dit vindt men niet, wanneer men de boodschap gelezen heeft. — Ten aanzien der binnenlandsche staatkunde is het anders; hierin worden talrijke hervormingen aangekondigd. Ook is de indruk, dien het stuk, wanneer men overdreven bewondering of berisping ter zijde stelt, algemeen gemaakt heeft, deze: dat de binnenlandsche staatkunde daarin misschien iets te vooruitgaande en de buitenlandsche het niet genoeg is.

Wat de gemaakte veranderingen in het stuk betreft, zoo worden zij aan den aandrang van den president-minister *Odilon-Barot*, door anderen aan den minister van buitenlandsche zaken, den heer *de Tocqueville*, toegeschreven, welke laatste men denkt, dat verzachting in de uitdrukkingen gewenscht heeft, om zich meer vrij te kunnen bewegen, wanneer hij de interpellatiën van den heer *Ledru-Rollin* zal moeten beantwoorden. Deze interpellatiën zijn op aanstaanden Maandag bepaald, maar reeds Zaturdag, den 9den, zegt men, zouden er andere door den heer *Pascal Duprat* gedaan worden, betrekkelijk de veranderingen welke de boodschap ondergaan heeft.

— Met het stoomschip *Descartes*, gisteren te Toulon aangekomen, zijn berigten uit Civita-Vecchia ontvangen, welke tot den 1 dezer des avonds ten 10 ure loopen. De wapenschorsing verliep op den 1sten; in den ochtend van dien dag kwamen de generaal *Regnault de St. Jean* en zijn adjudant te Civita-Vecchia, aankondigende dat de Romeinsche Republiek aangeboden had, op de volgende grondslagen te onderhandelen: 1°., waarborging aan de Romeinen voor elken buitenlandschen inval; 2°., kantonnering van het Fransche leger op verschillende punten van de Romagna; 3°., in geval van weigering van de zijde der Fransche Regering, zouden de vijandelijkheden eerst 15 dagen na de aankomst van het berigt dier weigering hervat worden. Deze voorstellen waren onaannemelijk en de opperbevelhebber had ze verworpen. Men verzekert, dat daaromtrent eenige verschillen gerezen zijn tusschen den generaal *Oudinot* en den heer *de Lesseps*. Maar te gelijker tijd ontving men eene depêche uit Parijs, welke alle onzekerheid ophief; zij beval, inderdaad, alle onderhandelingen af te breken en Rome onmiddelijk aan te tasten. Daarop is de heer *de Lesseps*, zijne verdere aanwezigheid onnoodig achtende, naar Frankrijk teruggekeerd.

Intusschen is men omtrent de ware staat der zaken te Rome steeds nog in het onzekere.

Het gerucht dat de Franschen den 2 Junij de vijandelijkheden hervat hebben, wordt algemeen geloofd, maar vervolgens splitsen zich de meeningen. Van den eenen kant wordt beweerd, dat zij er, na bloedige gevechten, den 4den zijn binnengerukt, van den anderen wil een gerucht, dat zij op nieuw tegenspoed ondergaan zouden hebben, en eenige meenen dat geen van beide gebeurd is, en dat de zaken onveranderd zijn gebleven, in afwachting der aankomst van den heer *de Corcelles*.

BERLIJN, den 7 Junij.

De uitzigten op den bijval van de kleinere Staten tot het Saksen-verbond worden steeds gunstiger. De beide Mecklenburgen, Oldenburg en Brunswijk hebben zich reeds in dien zin verklaard. Men meent hetzelfde te mogen verwachten van Saksen-Weimar. Aldaar rekent men zich ook geregtigd van te kunnen afzien van eene Constitutie en een daarop gevestigd Verbond, het welk, door de weigering der magtigste Staten, om er deel aan te nemen, geheel van grond ontbloot is geworden. Men twijfelt niet, of de thuringsche Staten zullen volgen, en dan zullen Anhalt Dessau en Köthen wel een gelijk besluit moeten nemen.— In Hessen begint zich meer en meer de openbare meening ten gunste eener aansluiting aan Pruisen te ontwikkelen. Van Baden kan op dit oogenblik geene sprake zijn. Wurtemberg wordt ook nog te zeer door de democratische partij beheerscht, om zich te kunnen verklaren. Beijeren moet gemeend hebben het te moeten afwijzen, zoo lang het centraal bewind nog bestond, waaraan de Beijersche regering getrouw zou blijven. Welk besluit men echter in de drie laatstgenoemde staten moge nemen, zoo ziet men hier de beraadslaging, welke de heeren *v. Gagern*, *Dahlman* en anderen van dien stempel hebben uitgelokt, en welke te Gotha moeten plaats hebben, met gerustheid te gemoet, en vleit men zich, dat daar de gronden zullen worden gelegd, om den door het Saksen-verbond beoogden rijksdag, zonder belangrijke schokken, te doen bijeenkomen.

FRANKFORT, den 7 Junij.

Laatstleden zondag begaf zich eene deputatie van Frankforter burgers tot den Rijksbestuurder, om hem adressen, met ruim vijfhonderd naamteekeningen voorzien, over te reiken, in welke verzocht werd zijnen moeijelijken post niet te verlaten vóór dat eene Constitutie voor geheel Duitschland ingevoerd zal zijn. De Aartshertog ontving de deputatie zeer minzaam, en beloofde haar zijne taak ten einde toe te zullen volbrengen. Intusschen heeft hij deze stad verlaten, na eene wapenschouwing over de bezetting gehouden te hebben, zonder dat men wist werwaarts hij zich wilde begeven, maar alleen dat het stellig niet naar Berlijn was.

Sedert gisteren middag is het gewone verkeer zoo op de Main-Neckar- als op de Offenbacher-spoorwegbaan afgebroken, daar alle beschikbare wagens en locomotieven gisteren namiddag en avond op bevel van den kommanderenden generaal *von Schäffer* naar Darmstadt zijn gezonden, om daar ter beschikking te staan van het troepen-transport. Te Darmstadt verwacht men 3000 Beijerschen uit Aschaffenburg. Men zegt, dat de opstandelingen in Baden op nieuw met groote magt de Hessische grenzen genaderd zijn en Weinheim, Hamsbach, enz. bezet hebben; het is deze omstandigheid welke tot het nemen van bovengenoemde maatregelen aanleiding heeft gegeven.

Indien nieuwe bewegingen des vijands geene verandering in de genomene beschikkingen noodig maken, zal de algemeene aanval, welke door het op nieuw voortdringen der Badensche vrijscharen is uitgelokt, nog heden namiddag plaats grijpen. Gisteren avond en gedurende den nacht, zijn alle gedislogeerde troepen-afdeelingen in ijlmarschen naar den spoorweg gemarcheerd en van daar verder getransporteerd; alle vervoermiddelen, die slechts te krijgen waren, zijn door het militair kommando voor zijn gebruik in beslag genomen. De aan de grenzen geconsentreerde magt zal ten minste 16,000 man beloopen; eene magt voor het oogenblik sterk genoeg om de tegenoverstaande vrijscharen zegevierend te bestrijden.

— Berigten uit Treviso van 30 Mei ll. door de Weener bladen medegedeeld houden in, dat de Oostenrijksche troepen toen, behalve van Malghera, ook van Rizzardo, S. Giuliano en van een gedeelte der brug, over welke de spoorweg van het vasteland naar Venetie leidt, meester waren; dat de stad aanhoudend hevig beschoten werd en reeds op onderscheiden punten in den brand stond; dat de maarschalk *Radetsky* in persoon de operatien leidde en door alle middelen den moed en den ijver der troepen aanvuurde, en dat men weldra den val der stad te gemoet zag.

Een berigt uit Triëst van 2 dezer meldt: „Uit Venetie verneemt men, dat het bombardement der stad gestaakt is, en dat men op dit oogenblik onderhandelt."

STUTTGART, den 6 Junij.

Heden morgen ten 9 ure is de 231ste zitting van de Duitsche nat. vergadering alhier gehouden. 104 leden waren er tegenwoordig. De heer *Löwe* wordt met 101 stemmen tot voorzitter benoemd. Vervolgens wordt aangenomen een besluit, waarbij de nat. vergadering verklaart: 1°. De door Pruisen, Saksen en Hanover afgekondigde kieswet voor den volgenden rijksdag als *nul en geener waarde*. 2°. Elke poging, om die in Duitschland in werking te brengen, is *hoog verraad* tegen het souvereine Duitsche volk gepleegd. 3°. Alle burgerlijke en militaire overheden, die tot de uitvoering medewerken, nemen deel aan dat *hoog verraad*.

Hierop wordt aangenomen de instelling van een regentschap van vijf personen, voor zoolang de rijksbestuurder niet in werking treedt, en ter vervanging van het rijksbestuur. Als werkzaamheden van dat regentschap worden bepaald:

1°. Oprigting van een rijksleger en instelling eener volkswapening tot invoering van de rijksgrondwet. 2°. Bescherming der belangen van Duitschland, naar buiten, vooral ook in het Duitsch-Deensche vraagstuk. 3°. Regeling der verkiezingen voor de op den 15 Augustus bijeengeroepen rijksvergadering. 4°. Oproeping der afgevaardigden voor de staten, welke de rijksgrondwet hebben erkend, tot zitting nemen in de nationale vergadering.

Eindelijk worden gekozen tot leden van het regentschap de heeren: *Raveaux Vogt*, *Schüler*, *Simon* en *Becker*.

HAMBURG, den 6 Junij.

Uit het noorden bevestigt zich het berigt omtrent eene schermutseling der Pruissen met de Denen, bij Aarhuus, bij welke de eerstgenoemden een twintigtal gevangenen hebben verloren, en daaronder den zwaar gewonden Prins van *Salm Salm*. De Pruissen hebben daarenboven een luitenant der huzaren verloren en een veertigtal gekwetsten bekomen. Zoo de Pruissen verzekeren, hadden eenige jagers zich te verre gewaagd, en waren deze door Deensche dragonders

vervallen. De huzaren, die zich in de nabijheid bevonden, waren hunnen kameraden te hulp gesneld, maar op hunne beurt door overmagt van ruiterij omringd. Naar hunne opgaven, is er in groote verwarring met man tegen man gevochten, en hebben zij zich dapper te weer gesteld. De schermutseling heeft den 31 Mei plaats gehad. Sedert is Aarhuus weder door de Pruissen ontruimd, en blijkt het niet, dat die plaats op nieuw door hen is bezet.

In den ochtend van den 3 dezer is het bombardement van Fredericia hervat, en in den namiddag gestaakt. De voorste werken der belegeraars zijn tot op 1000 passen van de hoofdwal genaderd.

De Duitschers hebben drie gewapende stoomschepen op de Elve. Gisteren zijn deze in de Noordzee met de Denen slaags geraakt, en zouden zij, volgens hunne opgave, op het punt zijn geweest, om eene Deensche korvet te nemen, toen deze gelegenheid vond, met behulp eener frissche koelte uit het noorden, zich achter Helgoland te bergen. Daarop heeft zich een Deensch fregat, en later ook het stoomschip *de Geijser*, in den strijd gemengd, en hebben de Duitsche bevelhebbers het geraden bevonden, om naar de Elve af te houden.

's GRAVENHAGE, den 7 Junij.

In de zitting van de Tweede der Staten-Generaal van gisteren, waarin was ingekomen het wets-ontwerp tot regeling van het inkomen der Kroon, is voorts ter kennis der Vergadering gebragt, dat tot rapporteurs over de kieswet door de afdeelingen benoemd zijn de heeren: *de Moraas*, *Wijnaendts*, *Heemskerk*, *Thorbecke* en *Backer*.

Vervolgens zijn door de Commissie voor de verzoekschriften eenige verslagen uitgebragt, met welker onderscheidene conclusien de Vergadering zich achtervolgens heeft vereenigd.

Eindelijk heeft Zijne Excellentie de Minister van Finantien, op eene interpellatie van den heer *Backer*, verklaard dat eene nieuwe regeling van de reis- en verblijfkosten der ambtenaren onlangs een onderwerp van beraadslaging in den ministerraad had uitgemaakt en waarschijnlijk nog in den loop dezer week naar den Raad van State zou worden verzonden, om alsdan zoo spoedig mogelijk definitief te worden vastgesteld.

— Heden hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-generaal voortgezet de overwegingen over het ontwerp der kieswet. Zij zullen morgen die raadplegingen voortzetten.

— In de bijeenkomst van de Tweede Kamer der Staten-generaal van heden is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot nadere regeling van het onderwerp der kroon-domeinen, die in 1848 door wijlen Koning *Willem II*, aan den Staat zijn teruggegeven. Uit de boodschap blijkt, dat daaromtrent alsnog nadere wettelijke voorzieningen noodzakelijk worden geoordeeld. — Dit ontwerp, met de daarbij behoorende stukken, zal worden gedrukt en toegezonden aan de afdeelingen. — Daarna is de vergadering gescheiden.

Van den 9den.

Maandag zullen alle de afdeelingen der Tweede Kamer een aanvang maken met het onderzoek van het wets-ontwerp tot vaststelling van het inkomen der kroon, en sommige afdeelingen ook nog het onderzoek der kieswet voortzetten. Ten 3 ure zal de kamer eene openbare zitting houden.

— Uit de memorie van toelichting gevoegd bij het ontwerp van wet houdende regeling van het inkomen der kroon, blijkt dat de Grondwet aan Koning *Willem II*, onverminderd het inkomen uit de domeinen door Hem tot kroondomeinen aan den Staat teruggegeven, uit 's Lands kas een jaarlijksch inkomen toekende van een millioen gulden. Zij bepaalde tevens dat het inkomen der Kroon bij elke nieuwe troonsbeklimming door de wet wordt geregeld.

Aan deze bepaling moet worden gevolg gegeven nu zich Koning *Willem III* door het afsterven van Zijnen onvergetelijken Vader tot den Troon der Nederlanden vindt geroepen.

Daartoe strekt het ontwerp van wet, dat nevens deze memorie aan de Staten-Generaal ter overweging wordt aangeboden, en waarin het voorgedragen cijfer is vastgesteld met het oog op de tegenwoordige omstandigheden van het Vaderland in het algemeen en van de schatkist in het bijzonder.

Krachtens die bepaling zal de Koning een jaarlijksch inkomen van omstreeks een millioen genieten: bedragende de opbrengst van de kroondomeinen gemiddeld iets meer of iets minder dan vier maal honderd duizend gulden jaarlijks.

— Uit de bij het ontwerp voor de regeling van het kiesregt overgelegde tabel, opleverende het waarschijnlijk aantal kiezers in de onderscheidene gemeenten, naar aanleiding van den voorgestelde census, blijkt dat dit aantal zoude beloopen, in *Friesland;* Leeuwarden census *f* 70, bevolk. 23.400, getal kiezers ter benoeming van Leden der Tweede Kamer 547, getal kiezers ter benoeming van Gemeente-Raden 908; Sneek cens. *f* 70, bevolk. 7203, T. K. 164, G. R. 309; Harlingen cens. *f* 60, bevolk. 7950, T. K. 207, G. R. 414; Bolsward cens. *f* 60, bevolk. 4223, T. K. 62, G. R. 158; Franeker cens. *f* 60, bevolk. 5149, T. K. 98, G. R. 243; Dokkum cens. *f* 50, bevolk. 3797, T. K. 99, G. R. 235; Ameland cens. *f* 22, bevolk. 1936, T. K. 22, G. R. 70; Schiermonnikoog cens. *f* 22, bevolk. 862, T. K. 8, G. R. 23.

— Van goederhand kan men mededeelen, dat bij het departement van oorlog in geenen deele het voornemen bestaat, om de miliciens van 1847 in werkelijke dienst te stellen.

— De werkzaamheden der commissie, ingesteld om de nalatenschap en boedel van wijlen Z. M. *Willem II* te onderzoeken, loopen ten einde. Er gaat hoe langer zoo meer licht over die zaak op, zoodat men hoegenaamd geen vrees behoeft te koesteren, dat de doorluchtige erfgenamen de nalatenschap niet zullen aanvaarden. Het was immers wèl te berijpen dat, bij zulke uitgestrekte en ingewikkelde zaken als Koning *Willem II* naliet, de boedelsaanvaarding dadelijk onoverkomelijk bezwaren aanbood. Niet heusch hebben inmiddels sommigen gehandeld, die allerlei slechte uitleggingen aan eene eenvoudige en natuurlijke handeling der koninklijke familie gaven. De toekomst zal leeren, wie de ware vrienden van Oranje zijn.

LEEUWARDEN, den 11 Junij.

Eene vechtpartij, die hier Woensdag avond jl. heeft plaats gehad, bepaalt zich eenvoudig tot deze daadzaken. Drie bekende levenmakers hebben in dronkenschap, in de Rijgerstraat bij de Wirdumerdijk twist gezocht met twee aldaar rustig aanwezige soldaten en deze geslagen. De soldaten trokken, om de woestaards ontzag in te boezemen hunne bajonetten en werden *onmiddelijk daarop* door een der HH. Officieren van het garnizoen naar de Kaserne gebragt. De dronkaards liepen hen schimpende na, en toen zij hunne woede aan deze mannen niet koelen konden, overvielen zij bij de Wisjesdwinger van achteren een ander die bedaard voortwandelend soldaat, bragten hem op het hoofd een hevigen slag toe en mishandelden hem, tot hij door de omstanders ontzet werd. Dit is de éénige verwonding, ten gevolge van den slag op het hoofd, die er geschied is. De daders zijn in hechtenis genomen en de zaak wordt geregtelijk onderzocht. Wij achten deze mededeeling niet overbodig, daar vroegere berigten omtrent deze ongeregeldheid, elders de gedachte hebben doen opvatten, dat dit vooral in verband stond met eene tusschen de burgerij en het garnizoen bestaande spanning, terwijl hier aan niets dan baldadigheid van drie dronken mannen te denken is.

— Bij koninklijk besluit van den 26 Mei ll., zijn bij voortduring tot leden der hoofd-commissie tot de zaken der Israëlieten benoemd, de heeren: *T. Polak Daniels*, te 's Gravenhage, en. *P. A. Z Jacobs*, te Amsterdam.

— De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* behelst onder hare correspondentie de volgende regelen nopens het ontvangen van *goud-geld:* »Een ieder wordt gewaarschuwd wel toe te zien bij het ontvangen van gouden vijf-gulden-stukken, die, hoewel de volle wigt hebbende, toch derzelver innerlijke waarde missen, als zijnde inwendig met eene andere specie gevuld. Men kan ze kennen aan den klank, en, bij naauwkeurige beschouwing, op den geribden rand eene snede bemerken, langs welke zij door midden gesneden zijn, en alzoo van binnen van het echte allooi beroofd."

— Door den Minister van Marine is in dato 's Gravenhage 2 Junij, ter kennis der Zeevarenden op de Zuiderzee en verder daarbij belanghebbenden gebragt, dat in ervaring gekomen zijnde, dat het Oude Hoornsche Gat voor *Enkhuizen* weder bevaarbaar is, vermits er tusschen de twee Noordelijkste Tonnen van den Rug of Rigchel van het Zand, tegenover het Krabbersgat, meer water blijft dan Zuiderlijker, tusschen de Witte Bol- en Zwarte Tonnen, dien ten gevolge *met den eersten dezer loopende maand bij wijze van proeve* de Roode Ton op voornoemde Rug of Rigchel van plaats is verwisseld met de wat Noorderlijker gelegen Zwarte Ton, in de merken, *de Enkhuizer Kerktoren in het Stadhuis of Doofpot in ruim 27 palmen diepte* (9 à 10 *voeten Amsterdamsch*) en dat er twee Drijfbakens zijn geplaatst tegen den Steilen Oostwal of het Enkhuizer-zand in de navolgende merken en diepten:

Het Noordelijkste, de Toren van Grootenbroek in de Keetepoort in ... *(18 voeten Amsterdamsch.) Het zuidelijkste, het Enkhuizer Havenlicht* ... *Oostkant van de Fransche of Westerkerk in dezelfde diepte.*

Door voorschreven verwisseling van Tonnen ontstaat *geene verandering* ... *naamd* bij het bevaren van het tegenwoordige Hoornsche gat, maar bij het ... zen van het *Oude Vaarwater* moet (van om den Noord komende) de Roode ... aan Stuurboord worden gehouden, vervolgens met den koers van circa ... (op het miswijzend kompas) langs de Bakens tot dwars van de Bolton ... gezeild, om van daar, met eenen meer Westelijken koers langs den ... weg, bij de Trintelton in de ruimte te geraken.

Hierbij wordt opgemerkt, dat in het *Oude Hoornsche Gat* de Tonnen van ... of Rigchel, niet te digt en niet dan *op het lood mogen genaderd worden;* da... langs de Bakens 50 palmen water (17 à 18 voeten Amsterdamsch) staat; ... benoorden de Roode ton 33 á 34 palm (11 à 12 voet Amsterdamsch) water w... gevonden, en dat die Ton meer kennelijk is gemaakt.

— Uit eene uitvoerige, door de *Staats Courant* medegedeelde opgaaf van de ... sonen, die in 1848 als landverhuizers uit Nederland over zee vertrokken ... blijkt hoofdzakelijk het volgende:

Het getal der vertrokken hoofden van huisgezinnen of op zich zelf staan... personen bedraagt 678, en daarvan behooren 100 tot de welgestelden, 461 ... de mingegoeden, 117 tot de behoeftigen. Met die hoofden van gezinnen zijn vertrokken: 322 vrouwen, 1131 kinderen, 29 dienstboden; zoodat het geheele getal der vertrokkenen 2160 beloopt. Daaronder waren: 244 uit Noord-Braband, 350 Gelderland, 217 Zuid-Holland, 91 Noord-Holland, 399 Zeeland, 89 Utrecht, 91 Friesland, 218 Overijssel, 344 Groningen, 160 Drenthe en 7 uit Limburg.

Van de gemelde 678 hoofden van gezinnen zijn: 319 Gereformeerden, Protestanten of Hervormden, 169 christelijke afgescheidenen, 157 R. Katholijken, ... Lutherschen, 7 Doopsgezinden, 3 Israëlieten, 15 van niet opgegevene godsdienstige gezindheid. — Onder hen zijn: 90 arbeiders, 1 architect, 1 beeldhouwer, 3 blikslagers, 25 boerenknechts, 11 broodbakkers, 37 daglooners, 1 genees-, heel- en verloskundige, 2 grutters, 2 herbergiers, 18 kleermakers, 3 klompmakers, 1 koekbakker, 10 kooplieden, 7 kuipers, 3 kuipersknechts, 111 land-bouwers, 1 christen-leeraar, 8 metselaars, 4 molenaars, 3 naaisters, 2 onderwijzers, 1 rentenier en 1 rentenierster, 2 schaapherders, 5 schilders, 6 schippers en 3 schippersknechts, 14 schoenmakers, 3 schoolonderwijzers, 2 ... werkers, 2 slagters, 10 smeden en 5 smidsknechts, 1 steendrukker, 1 ... 40 timmerlieden en 7 knechts, 7 tuinlieden, 3 turfmakers, 1 uurwerkmaker, 6 vleeschhouwers, 4 wagenmakers, 6 warmoeziers, 8 wevers, 9 winkeliers, 1 zilversmid, 51 zonder beroep, enz.

Ten aanzien van de kontante gelden, die, naar men vermoedt, de vertrokken personen hebben medegenomen, wordt opgegeven: uit Noord-Braband 1 met *f* 1300, 1 met *f* 1200; — uit Zuid-Holland 1 met *f* 5000; — uit Noord-Holland 1 met de opbrengst van ruim 1½ bunder bouwland; — uit Friesland ... met *f* 2000, 1 *f* 1600, 1 *f* 1000, 3 met *f* 500 à *f* 750; — uit Overijssel 1 met *f* 600; — uit Groningen 1 met *f* 1700, 1 met *f* 1500, 1 met *f* 500; — ... Drenthe 1 met *f* 1100, 2 ieder met *f* 1000; — uit Limburg 1 met *f* 16,000.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen. 1 Junij. R. D. Lovius, *Onderneming*, Oudsoen, hout. dito. H. B. Drok, *Elisabeth Maria*, Laurvig, hout. 3 dito. F. J. Frankena, *Verwagting*, New-Castle, kool. 4 dito. W. Wentel, *Lord John Russell*, (S.) Londen, ledig; H. de Groot, *de Houthandel*, Christiansand, hout. 5 dito. ... Jonker, *Thomas Ainsworth*, Zwolle, ledig. 6 dito. B. H. Plukker, *de Jonge Hendrik*, Noorwegen, hout. 7 dito. H. W. Nevill, *Lion*, (*S.*), Londen, ledig.

Vertrokken. 2 Junij. H. W. Nevill, *Lion*, (*S.*), Londen, boter en vee; ... L. Henzema, *Ida Berendina*, avontuur, pannen; P. Snell, *Active*, Liverpool, ... nen. 6 dito. W. Wentel, *Lord John Russell*, (*S.*), Londen, boter en vee. 7 ... H. R. Velthuis, *Stad Enschedé*, Dundee, heede; H. B. Drok, *Elisabeth Maria*, Noorwegen, ballast.

MENGELWERK.

Aan de redactie der Leeuwarder Courant.

Mijn Heer de Redacteur!

Daar ik in UEd. blad van den 27 Maart ll. met genoegen heb vernomen, dat UEd. van tijd tot tijd, omtrent landbouw en veeteelt gaarne eenige mededeelingen zoude opnemen, zoo is het, dat ik ook zoo vrij ben, UEd. nevensgaande opmerking ter plaatsing in het mengelwerk van UEd. blad aan te bieden; vertrouwende dat dezelve UEd. belangrijk genoeg zal voorkomen, om een plaats daarvoor in te ruimen.

Met achting verblijf ik UEd. bestendige lezer,

N. N.

Belangrijke opmerking aangaande eene Landkundige Werkzaamheid in de provincie Friesland.

Eenige jaren geleden moest ik mij, wegens zekere werkzaamheid, een betrekkelijk geruimen tijd in de grietenij Hemelumer Oldephaert en Noordwolde ophouden, en bij deze gelegenheid werd ik met den grondaard en de werkzaamheden der in Noordwolde gelegen greidlanden bekend.

Noordwolde bestaat hoofdzakelijk uit gemeen veenachtig greidland; de bodemgrond wordt van sommigen *schalterveen* genaamd; op dit *schalterveen* ... eene dunne laag groei-aarde, waaruit dus blijkt, dat het land in deze streken uit eigen aard, gemeen of slecht greidland is. Maar niettegenstaande zulks ... daar zóó bestaat, en ook de landen door poldermolens naar behooren worden droog gehouden, was, geruimen tijd aangaande die landen, in gebruik geweest, om de groei-aarde van het vlakke land, tot op het *Schalterveen* af te graven en het afgegraven weêr met eene dunne graszode te bezetten. — Daar nu de ondervinding heeft doen zien, dat, als het afgegraven en het niet afgegraven land, beide op gelijke wijze bemest wordende, ook beide, nagenoeg, even vruchtbaar zijn, dan is het resultaat door zoodanige bewerking van zelfs ... voordeelig.

De voordeelen of aanwinsten welke door deze afgraving verkregen wordt, bestaan voornamelijk hierin, t. w., de afgegravene aarde welke zeer vezelachtig en tot rotten geschikt is, wordt in den zomer naar de mestplaats gebragt, ... mijne gissing) nagenoeg tweemaal zoo veel aarde, als naar verhouding, de landman meent in den volgenden winter mest te zullen bekomen; deze aarde en mest worden alsdan in den winter door elkander vermengd en blijven een ... jaar en soms wel langer zitten te rotten, en worden bij velen, in dien tijd, nog wel één of twee malen omgewerkt, vóór dat dezelve over het land gebragt wordt, en door dit middel wordt nagenoeg driemaal zooveel mest verkregen, als anders het land, aan zuivere mest zoude opleveren. — Dewijl nu, het afgegraven land, met gelijke bemesting, als hetgene dat niet afgegraven is, ... evenveel gras geeft, zoo blijkt het, dat deze wijze van bewerking op bovengenoemde grondsoorten, bijzonder ten voordeele is, en Noordwolde is hierdoor een goed grasgevend oord geworden.

In later tijd heb ik gezien dat in sommige plaatsen in Friesland, en ... in zulke oorden, waar boerebedrijven uit bouw- en greidlanden bestaan, ... vele landbouwers, ook zulke afgravingen van greidland hebben begonnen, ... ker grond beneden de groei-aarde uit klei, knip of leem bestaat; ... ligt is het bij velen, ja zelfs bij allen het gebruik, om den afgegraven ... jaarlijks goed te bemesten, dewijl eene rijkelijke bemesting op de afgegraven gronden tamelijk goed gras geeft; doch de uitwerking dier bemesting op ... gronden, is van korten duur. — Maar als men het afgegraven en niet afgegraven land, gelijke bemesting bezorgt, dan zal men met den tijd bevinden (zoo als ik meermalen heb gezien) dat het afgegraven veel minder vrucht geeft dan hetgeen dat niet afgegraven is, en dit is een verlies dat niet hersteld kan worden, of men moet dien afgegraven grond met zoden van groei-aarde, ... van 1 à 2 palmen, op nieuw digt gesloten, bezetten.

Wanneer men nu intusschen op de zoo evengenoemde gronden met ... voortgaat, dan komen de zoden van groei-aarde, zoowel als de ... rijkelijke bemesting te ontbreken, en zulks zal tengevolge hebben, ... sche landbouwende nakomelingschap, zoowel eigenaars als gebruikers ... danige gronden, geene goede gewassen zullen bekomen, en hierdoor ... drijf ongelukkig moeten worden.

Op klei-, knip- of leemgronden, moet dus de groei-aarde ... afgegraven dan voor zooverre zulks onschadelijk is, en men ... eene dikte van bijna twee palmen groei-aarde op den beneden ...

en met eene dunne graszode bezetten, dewijl alsdan het afgegravene in vruchtbaren staat kan blijven.

De redenen waarom, boven aangehaalde afgravingen op zulke gronden als te Noordwolde duurzaam, zeer voordeelig zijn, en op klei-, knip- en leemgronden, in later tijd, onherstelbare nadeelige gevolgen heeft, bestaan hierin: den *Schalterveenachtigen* benedengrond is los en porieus; zoodat regenwater, lucht en de invloed der zon, genoegzaam diep in denzelve kunnen indringen en onderling kunnen werken, om de door de zon verfijnde stofdeeltjes van water, lucht, warmte, aarde en mest, dewelke tot het groeijen der gewassen moeten dienen, af te scheiden en alzoo de gewassen ter groeijing mede te deelen, welke vrije natuurwerking door de digtheid der klei, knip en leem, te veel belemmerd wordt. — Degene, welke begeerig zijn omtrent dit een en ander meer te weten, bevele ik wel de lezing aan van blads. 19 en verder, van het werkje, getiteld: Fondamenteel stelsel der landbouwkunde, of eerste grondkennis waarvan de landbouwkunde moet uitgaan. — Hetzelve is gedrukt bij den Boekhandelaar v. Meursinge, en voor 40 Ct. alom verkrijgbaar gesteld; ook is mij in dit werkje meer wetenswaardigs voorgekomen.

Ik heb het mij ten pligt geacht, mijne Friesche landgenooten op voorschreven onderwerp wel opmerkzaam te mogen maken.

Kort Overzigt van de Weêrsgesteldheid

GEDURENDE HET JAAR 1848.

Medegedeeld door J. J. BRUINSMA, te Leeuwarden.

JANUARIJ. In de eerste helft dezer maand was het gewoonlijk dooi weder, in de laatste daarentegen, heeft het soms sterk gevroren, en daalde het kwik in den Thermometer zelfs tot 4°. In het midden der maand was het meestal mistig. Op den 12den woei het zeer hevig uit het Z.-Westen.

De *Barometer* stond bij afwisseling, dan hoog, en dan weder betrekkelijk zeer laag.

De hoogste stand op den 25sten was 772,70mm., de laagste op den 31sten 743,94mm., de gemiddelde bedroeg 763,55mm.

De *Thermometer* stond, zelfs op den middag meestal onder het vriespunt. De hoogste stand was op den 31sten 37°, de laagste op den 28sten 4°, zoodat het verschil binnen een paar dagen 33° bedroeg.

De middelbare Temperatuur was 28°,2.

De *Windstreek* was gewoonlijk Oostelijk en meer Zuid- dan Noord-Oostelijk.

De *stand van het Boezemwater* was gemiddeld 31,50 Ned. duim. De hoogste stand was met Oosten Wind 35 Ned. dm. op den 1sten en de laagste met O.-N.-Oosten Wind 28 Ned. dm. op den 26sten.

FEBRUARIJ. Het weder was gedurende deze maand betrokken en regenachtig, somtijds mistig, vooral op den 20sten, terwijl er op enkele dagen eenige sneeuw viel. Op den 22sten woedde hier een zeer zware storm; opmerkelijk was daarbij de snelle daling van het kwik in den Barometer, des morgens teekende het nog 752,41mm., des middags ten 2 ure 748,30mm., en viel daarna, schier eensklaps tot op 736,10mm. Gedurende den daaropvolgenden nacht, daalde het kwik nog meer en wel tot op 733,69mm. Op den 27sten woei het zeer sterk uit het Zuid-Westen, overigens kenmerkte zich deze maand door onstuimig weder.

De *Barometerstand* was somtijds hoog en dan weder zeer laag, de gemiddelde stand bedroeg slechts 752,79mm., de hoogste stand viel voor op den 18den 770,79mm., de laagste op den 26sten 730,05mm.

De *Thermometer* stond gedurig boven het vriespunt.

De middelbare Temperatuur bedroeg 38°,8, de hoogste stand was op den 15den en 23sten 48°, de laagste op den 1sten en 19den 32°.

De *Windstreek* was Z.-Westelijk.

De *stand van het Boezemwater* was gemiddeld 47,20 Ned. dm. De hoogste stand was 55 Ned. duim op den 15den, met Westelijken Wind. De laagste stand was 32 Ned. dm. op den 1sten, met Noorden Wind.

MAART. Behalven enkele schoone dagen, was de weêrsgesteldheid gedurende deze maand buijig en onstuimig. Op den 18den vielen er zware hagelbuijen, vergezeld van eenige donderslagen en in den nacht van den 27sten storm.

De totale Maan-Eclips, op den 19den, is hier goed waargenomen, het weder was tamelijk helder.

De *Barometer* stond gedurig laag, de hoogste stand nam men waar op den 8sten 767,10mm., de laagste op den 12den 728,19mm., de gemiddelde bedroeg 752'81mm.

De *Thermometerstand* was gewoonlijk van 36° tot 46°, de hoogste stand echter op den 31sten 64°, de laagste op den 7den 32°, de middelbare Temperatuur 43°,5.

De *Windstreek* was hoofdzakelijk Zuidelijk en meestal Z.-West, op den 21sten woei het zeer hevig uit het Zuiden.

De *Boezemwaterstand* was gemiddeld 54,60 Ned. dm., derhalve hooger dan in de vorige maand.

De hoogste stand was op den 13den met Zuidelijken Wind 60 Ned. dm., de laagste op den 31sten 46 Ned. dm. met een Zuiden Wind.

APRIL. Het weder was gedurende deze maand zeer goed en helder, op sommige dagen, zoo als op den 15den, 16den en 31sten heeft het gevroren, en op den 14den viel er nog eenige sneeuw en hagel.

De *Barometer* stond in het begin der maand eenigzins hooger dan op de daarop volgende dagen.

De hoogste stand viel voor op den 30sten 766,78mm., de laagste stand op den 8sten 745,07 en de gemiddelde was 754,82mm.

De *Thermometer* tekende gewoonlijk eenige graden hooger dan in de vorige maand. De hoogste stand werd waargenomen op den 3den 68°, de laagste op den 12den en 26sten 40°, en de middelbare Temperatuur bedroeg 49°,8.

De *Windstreek* was meestal Noordelijk, in het begin echter meer Zuidelijk.

De *Boezemwaterstand* was merkelijk lager dan in Maart, de gemiddelde stand bedroeg namelijk 40,80mm., de hoogste stand op den 1sten met Zuiden Wind bedroeg 46 Ned. dm., de laagste op den 26sten met Noorden Wind 34 Ned. dm.

MEI. De Weêrsgesteldheid gedurende deze maand was in der daad voortreffelijk, slechts zelden was de lucht bewolkt, en viel er eenige regen. In de nacht van den 23sten heeft het echter nog eenigzins gevroren. Onweders nam men waar op den 17de, 20sten terwijl er op den 31sten Stortregens vielen.

De *Barometer* tekende veel hooger dan in de vorige maanden, de hoogste stand op den 11de was 770,90mm de laagste op den 17de 746,69mm en de gemiddelde 764,38mm.

De *Thermometerstand* was evenzeer, betrekkelijk veel hooger dan in de vorige maand. De hoogste stand op den 17de was 75° de laagste op den 1ste 46°, de middelbare temperatuur was 59°,5.

De *Windstreek* was N.-West.

De *Boezemwaterstand* was wederom veel lager en bedroeg gemiddeld 18,97 Ned. dm. de hoogste stand op den 1sten 33 Ned. dm. met N.-Oost-Wind, de laagste op den 27sten 11 Ned. dm. met Noorden Wind.

JUNIJ. In het midden dezer maand was het weder zeer helder en schoon, maar in het begin en op het einde daarentegen buijig. Op de 12de, 17de, 30ste, woedden er onweders vergezeld van hevige stortregens.

De *Barometer* stond merkelijk lager, dan in de vorige maand, de hoogste stand nam men waar op den 14den 765,30mm de laagste op den 3den 746,03mm en de gemiddelde 757,66mm.

De *Thermometer* wees gewoonlijk tusschen de 50° en 70°, de hoogste stand viel voor op den 16den 79°, de laagste op den 1sten 52°, de middelbare temperatuur bedroeg 62°,3.

De *Windstreek* was West en meer Zuid-West dan N.-Westelijk.

De *Boezemwaterstand* was wederom lager en bedroeg gemiddeld 10,10 Ned dm., de hoogste stand was met Z. Z. Westen Wind, op den 3den 15 Ned. dm., de laagste op den 28sten 3 Ned. dm. met Westelijken Wind.

(*Wordt vervolgd.*)

STADSTUIN. — MUZIJK door het corps HOORNBLAZERS, op *WOENSDAG den 13 Junij 1849*, des namiddags ten half zes ure, bij gunstig weder.

*** Ondertrouwd:
Steenwijk, JAN RUDOLPH MEESTERS, en
den 8 Junij 1849. HELENA HENRIETTE MEESTERS.

*** Getrouwd:
Sneek, C. ARENA, en } van *Woudsend.*
den 10 Junij 1849. H. H. MULDER. }

*** Getrouwd:
ULRICH JAN HUBER, *Med. et Art. Obst. Doctor*, en
MARIA JACQUELINE HENRIETTE van ELLINCKHUIJSEN.
Veenhuizen, den 5 Junij 1849.
Eenige algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:
Harlingen, J. POSTHUMUS, en
den 7 Junij 1849. H. MIEDEMA.
Eenige kennisgeving.

HEREMA STATE te *Joure*, den 8 Junij 1849. Heden avond beviel voorspoedig van eene Dochter, Vrouwe AURELIA van BEIJMA, geliefde Echtgenoot van
Jhr. Mr. P. B. J. VEGILIN van CLAERBERGEN.

*** Bevallen van een' Zoon C. M. B. CARBASIUS, hartelijk geliefde Echtgenoot van
Zwartsluis, A. W. KAMP,
den 4 Junij 1849. *Pred.*

*** Heden beviel voorspoedig van eenen Zoon, MARGARETHA van der VELDE, geliefde Echtgenoote van
Bolsward, L. WARTNA,
den 5 Junij 1849. *Goud- en Zilversmid.*

*** Heden beviel van eene Dochter T. BRUNINGS, geliefde Echtgenoote van
Sneek, den 7 Junij 1849. A. HAAGSMA.

*** Heden beviel voorspoedig van eene Dochter, D. de KONING, geliefde Echtgenoote van
Dockum, den 9 Junij 1849. P. VINK.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eene Dochter, CATHARINA STÖCKER, geliefde Echtgenoot van
Leeuwarden, den 9 Junij 1849. C. M. KOOPAL.
Eenige kennisgeving.

*** Heden is ten mijnen huize in den ouderdom van 53 jaren en 5 maanden overleden, onzen Broeder den Heer LAURENS ALBERTS BOVENKAMP, in leven Assessor van Weststellingwerf en Veenbaas, alhier.
Noordwolde, den 31 Mei 1849. S. A. BOVENKAMP.

*** Op heden werd mij, tot mijne en onzer wederzijdsche familien groote droefheid, door den dood ontrukt, mijn geliefde Echtgenoot IDS JANS JENSMA, Landbouwer onder *Ternaard*. Hij stierf in den bloeijenden ouderdom van bijna 25 jaren, na eene kortstondige echtverbindtenis van 2 jaren, en heeft mij als Weduwe de troostrijke herinnering nagelaten dat allen die zijn regtschapen en godsdienstig karakter kenden, hem beminden en eerden.
Ternaard, LEENTJE JOHs. JENSMA,
den 1 Junij 1849. Wed. Ids Js. Jensma.
PS. Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze Advertentie als eenige kennisgeving te beschouwen.

*** Heden ontving ik het treurig berigt, dat mijn dierbare en veelbelovende Zoon, J. H. REGENBOGEN, Student in de Medicijnen aan de Hoogeschool te Leijden, in den nacht tusschen Zondag en Maandag ll., na eene kortstondige doch hevige ongesteldheid, in den ouderdom van bijna negentien jaren is overleden.
Makkum, G. TICHELAAR,
den 5 Junij 1849. Wed. R. Regenbogen.

*** Heden middag overleed tot onze diepe droefheid, zeer zacht, aan de gevolgen eener langdurige verzwakking, onze veel geliefde Dochter TRIJNTJE, in den jeugdigen leeftijd van ruim 22 jaren.
Leeuwarden, H. BEINTEMA.
den 5 Junij 1849. A. BEINTEMA, geb. Westerkamp.
Dienende tot algemeene kennisgeving.

UITWELLINGERGA, den 6 Junij 1849. Heden morgen ten één ure overleed in den ouderdom van negentig jaren en drie weken onze waarde Vader MARTEN DOUWES BLOEMBERGEN. Gode dank voor het lang bezit van hem, en wenschen zoo het met Gods raad bestaan mag, hem in de eeuwigheid te mogen wederzien.
Uit aller naam,
HARING BLOEMBERGEN.

DOCKUM, den 6 Junij 1849. Heden overleed aan verval van krachten, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder, WERDINA LAMBERTUS HUISENGA, Wed. van Sjoerd Hendriks Gorter, in den hoogen ouderdom van bijkans 83 jaren.
F. A. KLAVER.
SIJTSKE S. GORTER.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden overleed tot onze droefheid, na eene ongesteldheid van eenige dagen, ons geliefd jongst Dochtertje PETRONELLA, in den ouderdom van bijna acht jaren.
Sneek, den 7 Junij 1849. P. RISSELADA.
Eenige kennisgeving. G. RISSELADA — Tichelaar.

BERLIKUM, den 8 Junij 1849. Heden namiddag ten 1½ ure, overleed tot bittere droefheid van mij en mijne drie Kinderen, na eene korte ongesteldheid, mijn geliefde Echtgenoot de Heer PIETER JANS PIETERZEN, in leven grondeigenaar en landbouwer alhier, in den ouderdom van ruim 38 jaren.
A. P. E. HOGENBRUG,
Wed. P. J. Pieterzen.

*** Nog treurende over het verlies van een' Vader, Moeder en Schoonbroeder, trof mij heden de gevoeligste slag mijns levens door het overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot, SJOERD GERBENS RIJPMA, Koopman alhier, in den ouderdom van bijna 33 jaren; slechts ruim een jaar mogt ik mij in eenen genoegelijken echt met hem verheugen. Diep bedroefd door deze herhaalde slagen staar ik den overledenen na, doch wensch eerbiedig en gelaten te berusten in den wil van Hem, wiens naam liefde en wiens doen altijd wijs en heilig is.
Bolsward, BEITSKE H. WIJNSTRA,
den 10 Junij 1849. Wed. S. G. Rijpma.
Strekkende tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed ons innig geliefd eenig Dochtertje ANNA MARIA, in den ouderdom van bijna twee jaren.
Bergumerdam, G. WILHELMIJ Fz.
den 10 Junij 1849. J. N. WILHELMIJ — Duijfhout Frz.
Eenige kennisgeving.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 5 tot en met den 11 Junij 1849 aangegeven: 16 Geboren. 14 Overleden. 2 Huwelijken.

STAAT van de MIDDELPRIJZEN der *Granen* en andere *Objecten* welke gedurende de tweede helft der maand Mei 1849, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe,	Witte	f 6,50	de Mudde.	Boter,		f	0.61	het pond.
	Roode	» 0.00	» »	Vleesch,	Koe	»	0.28	» »
Rogge,		» 4.10	» »		Kalfs	»	0.00	» »
Gerst,	Vroege	» 0.00	» »		Schapen	»	0.30	» »
	Late	» 3.25	» »	Varkensvleesch,	Versch	»	0,42½	» »
Boekweit,		» 4.70	» »		Gerookt	»	0,70	» »
Haver,		» 2.60	» »	Aardappelen,	Vroege	»	0.00	de Mudde.
Witte Boonen,		» 0.00	» »		Late	»	1.55½	» »
Erwten,	Witte	» 0.00	» »	Zaad,	Kool	»	0.00	» »
	Groene	» 6.50	» »		Raap	»	0.00	» »
	Grauwe	» 0.00	» »		Lijn	»	0.00	» »

Accoordeert met het Register der Middelprijzen.
Leeuwarden, *De Burgemeester*
den 1 Junij 1849. Van [illegible]

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 8 Junij 1849, aan de Waag te Leeuwarden:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER *f* 24,00.	1123/4 251/8 en 176/16 vaten.
KAAS *f* 13,50 à *f* 17,00.	14.639 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 9 Junij 1849.

NEDERLAND.				Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	48¾	49¼	48⅞
Dito dito ..	3 »	57¼	57¾	57½
Dito dito ...	4 »	75½	76	75 11/16
Amort.-Synd.	3½ »	77½	78	77¾
Handel-Maats.	4½ »	145¾	146¼	146
FRANKRIJK.				
Certific.......	3 pCt.	48¾	48½	47⅞
SPANJE.				
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	11½	11¾	11 11/16
» » v. 510 £	5 »	11½	11¾	11⅝
» onb. Stukk.	5 »			
»	3 »			
» Binnenl. à 6/m	3 »	23¼	23¾	23 9/16
Ardoin Coupon.....	»	7½	8	
PORTUGAL.				
Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	27¼	27½	27⅜
»	4 »	28¼	28¾	28½

RUSLAND.				Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.			
dito dito 1828/1829	5 »	100¼	100¾	100½
Dito bij dito..	4 »	80¼	80½	
Dito bij *Stiegl.*	4 »	80¼	80½	80⅜
OOSTENRIJK.				
Metaliek....	5 pCt.	68¾	69¼	69
» 1847...	2½ »	36¼	36¾	36½
» oude...	2½ »			
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten				
Braz. 1824.........				
» £ 200.........				
Peru..............		51	51¾	51¼
Grenada..........				
Mexico...........		25¼	25¾	25⅜
Venezuela........				

Binnenlandsche fondsen waren heden stationair; Spaansche een weinig flaauwer; Portugesche iets aangenamer in prijs; Russische en Oostenrijksche prijshoudend; Fransche fondsen, begin beurs geopend op den slotkoers van gisteren, sluiten door eenige verkoops-commissien circa ¾ pCt. lager.

Zondag den 10 *Junij.*

Ard. à £ 510 11⅝. Binnenl. 3 pCts. 23 9/16, 11/16. Portug. 4 pCts. 28 7/16, ⅜. Fransche Oblig. 3 pCts. 47⅝. Peru 4 pCts. 50½.

Naar Spaansche Binnenl. 3 pCts. was tot iets verhoogde koersen eenige meerdere vraag. Fransche, Portug. en Peru meer aangeboden. Over het algemeen vertoonde de handel geene bijzondere levendigheid.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN LEMSTERLAND, maken door deze bekend, dat de LEMSTERKERMIS, dit jaar zal aanvangen op Maandag den 18 Junij e. k., en eindigen acht dagen daarna, des Maandags morgens ten 8 ure.

Dat gedurende de Kermis niet zullen worden toegelaten zoogenaamde Rijfelaars, Horoscooptrekkers, of spelen om gewin van geld of gemaakt zilver en goud; terwijl de Bedelaars ten strengsten zullen worden geweerd. Voorts dat de Marktmeester, des Vrijdags en Zaturdags te voren, zal vaceren om aanwijzing te doen der standplaatsen voor de Kramen en andere Opstalten en Getimmerten.

Lemmer, den 21 Mei 1849.

Grietman en Assessoren voornoemd,
W. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER.
Ter ordonnantie van dezelven,
H. BEEKKERK, *fung. Secr.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE, maken door deze bekend, dat om moverende redenen de *Jaarmarkt te Warns*, welke anders gewoonlijk invalt op den 24 en 25 Junij, dit jaar zal gehouden worden op *den* 14 *en* 15 *dezer maand.*

Koudum, den 5 Junij 1849.

Grietman en Assessoren voornoemd,
E. VAN ASBECK.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. ALBARDA GERLSMA, *Secret.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD HARLINGEN, brengen hiermede ter kennis van de belanghebbenden, dat de OBLIGATIEN nos. 18 en 67 van de Negotiatie groot *f* 34,000, op heden zijn uitgeloot.

Harlingen, den 4 Junij 1849.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
SJOERD S. WIJMA, *fung. Burgt.*
Ter ordonnantie van dezelven,
VAN VELSEN WIERSMA.

HOUTVEILING.

De Notaris Mr. J. D. v. D. PLAATS, te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van S. TULP aldaar, op Donderdag den 14 Junij 1849, ten 9 ure voor den middag, bij de Gaz-fabrijk aldaar, verkoopen: 5 ladingen beste bekante Zwolsche eiken BOOMEN, waaronder extra zware, eene mooije partij KROMHOUT, HEK- en STEKPALEN, LEGGERS en DAMLEGGERS; voorts 32 zware Zeeuwsche ipen BOOMEN; alsmede eene partij Grenen en Vuren BERRIJ PLANKEN, BERRIJ BESCHOT, 1½ en 2 duims, DEK- en KRUI-PLANKEN, eene partij LAT etc.; alles zeer geschikt voor Huis- en Scheepstimmerlieden, Molen- en Wagenmakers, Kuipers, Kastmakers enz.

De Notaris J. ALBARDA Hz., te Leeuwarden, zal, op Zaturdag den 16 Junij 1849, des namiddags ten 4 ure, bij *Nauta*, in de Drie Roemers onder Roordahuizum, tegen strijk- en verhooggelden, verkoopen:

1. De TOP of het GRASGEWAS, van 2 perceelen Weidland, gelegen onder Friens, kadastraal bekend in sectie C, nos. 248 en 249; ter grootte van 1 bunder 77 roede 10 el; alsmede de TOP of het GRASGEWAS, van den Straatweg, van af den Grooten Weg tot aan het Buitengoed *Beslinga-State*; zullende onmiddelijk daarna worden verhuurd: Het NAGRAS van gemelde perceelen.
2. De TOP of het GRASGEWAS van twee stukken Greidland, gelegen onmiddelijk bij de drie Romers onder Roordahuizen, bekend ten Kadaster sectie A, no. 212, groot 1 bunder 57 roede 40 el, en no. 212*a*, groot 1 bunder 8 roede.

Conditien te vernemen ten Kantore van voornoemden Notaris.

Verkooping van eene vruchtbare Zathe en Landen c. a. onder Warga.

De Notaris J. ALBARDA Hz., te Leeuwarden, zal, op Donderdagen den 21 Junij en 5 Julij 1849, telkens des namiddags ten 2 ure, ten huize van den Kastelein *Swart*, te Warga, provisioneel en finaal, tegen strijk- en verhooggelden verkoopen:

Eene zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN, met STELPHUIZINGE, gekwoteerd no. 16, HORNLEGER en verdere annexen, staande en gelegen in de groote Wargastermeer onder Warga, bekend bij het Kadaster gemeente Warga, in sectie A, nos. 915, 916, 917, 918, 919, 921, 925 en 930, zamen voor eene inhoudsgrootte van 12 bunder 94 roede 40 el, belastbaar inkomen *f* 267.63 wegens ongebouwde, en *f* 18 wegens gebouwde eigendommen; in gebruik bij den eigenaar *Lolke IJkes IJkema*, en zulks in 6 perceelen met regt van zamenvoeging. Te aanvaarden op den 12 November 1849.

DEZELFDE NOTARIS, zal, op evengenoemde plaats, op Donderdag den 21 Junij 1849, des namiddags ten 4 ure, verkoopen:

De TOP of het GRASGEWAS van de Landen tot evengemelde Zathe behoorende, zullende onmiddelijk daarna worden verhuurd: het NAGRAS van die Landen.

Conditien te vernemen en Billetten te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal de gewone jaarlijksche MAADVERHURINGEN, vroeger gehouden door den Notaris *K. J. v. d. Veen*, dit jaar houden:

Te *Dragten*, op Vrijdag den 15 Junij 1849, des avonds ten 5 ure, in de Herberg *de Ster, en niet op den vroeger geannonceerden dag.*

Te *Opeinde*, op Woensdag den 20 Junij 1849, des namiddags ten 4 ure, bij *D. Douma.*

De Notaris BEEKHUIS, te Buitenpost, zal, op Zaturdag den 16 Junij 1849, 's namiddags ten 2 ure, ten huize van *T. E. Riepens*, Kastelein te Optwijzel, publiek verkoopen:

De TOP of het GRASGEWAS van eenige uitmuntende perceelen Greidland, gelegen op het Uitland onder Buitenpost en onder Kollum, alsmede van onderscheidene perceelen Mieden, gelegen onder Optwijzel; bij Billetten nader omschreven.

Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan PIER JANS DE GRAAF, Koopman en Guardenier te Rinsum, wordt verzocht daarvan *franco* aangave te doen vóór den 29 Junij e. k., ten Kantore van den Notaris KLAASESZ, te Tornwerd.

Publieke Verkoop van het Magazijn van Tapijten, Behangselen, Meubeldamasten enz. van de firma A. VAN ASSEN EN ZONEN, te Leeuwarden.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, op *heden* Dingsdag ... Junij, des morgens precies ten 10 ure en volgende dagen, ten huize van *C. H. Wilkeshuis*, in het Zaailand te Leeuwarden, bij boelgoed en ... gelde verkoopen:

Een aanzienlijk en wel gesorteerd *MAGAZIJN* van TAPIJTEN, BEHANG-PAPIEREN, VERGULDEN ORNEMENTEN enz., bestaande in:

1. Zwaar gewerkte en fraai geteekende New Brussel-, Vilten-, Schotsche ... Haren-Tapijten, Gang- en Traploopers, benevens eene exquise partij ... petten en Kleedtjes van verschillende grootte en kwaliteit.
2. Eene groote partij gedoreerde-, gevelouteerde-, gesatineerde- en ... Behangselpapieren en Randen, benevens eene fraaije collectie Schoorsteen-stukken en Landschappen.
3. Smaakvolle Meubeldamasten in verschillende nuances en kwaliteit ... fijne geborduurd neteldoeksche Gordijnen met Randen aan een stuk ... toebehooren.
4. Een schoon assortiment Vergulden Ornementen, waaronder eene ... lijke partij Galeriës.

Catalogussen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris en ter verkoopplaats.

GRASGEWAS.

De Griffier PLANTENGA, te Berlikum, zal, op Donderdag den 14 Junij 1849, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den Kastelein *de Jong*, aldaar, op crediet presenteren te verkoopen:

De TOP of het GRASGEWAS van ongeveer 11 bunder Greidland, staande in de Bureweide van gemelden dorpe.

Verhuring van eene Grofsmederij, te Koudum.

Bij toeval uit de hand TE HUUR: Eene beste ferm nering staande en ... 100 jaren gedrevene GROF- en HOEFSMEDERIJ, voor den tijd van ... eenvolgende jaren, van af heden, met overname op taxatie van oud ... IJZERWERK enz.; bij den eigenaar *G. van Randen*, te Koudum.

FINALE UITVERKOOP

van de resterende Goederen, bestaande in: SPIEGELS, SCHILDERIJEN, ... KRISTAL, MAHONIJHOUT en meerdere Goederen, te veel om te melden.

Hoogstvereerend zoude het mij zijn wanneer het geëerde Publiek mij met zijne tegenwoordigheid wilde vereeren.

J. MINKENHOF, ...
uitgepakt bij den Heer VAN DER WAL, *Sacramentstraat te Leeuwarden.*

De Pillen van Holloway

zijn het meest eenvoudige middel in ongesteldheden bij vrouwen.

De versterkende en zuiverende eigenschappen van dit geneesmiddel zijn zoo uitstekend, dat vrouwen van elken leeftijd, welke aan ongesteldheden lijden, waaraan dezelven in het bijzondere onderhevig zijn, met vol vertrouwen daarvan kunnen gebruik maken. Eene kleine hoeveelheid zal haar spoedig verligten, en, indien zij in het gebruiken daarvan volharden, haar eindelijk volmaakt herstellen. ... middel is zeker en onfeilbaar, hetzij dat het gebruikt worde, in den gevaarlijken leeftijd en 15 à 16 of wel in dien van omtrent de 50 jaren; en deszelfs weldadige uitwerkingen zijn door een groot aantal moeders van huisgezinnen erkend.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN	van *f* 0,90,	*f* 2,10,	*f* 3,30,	*f* 7,75,	*f* 15,50,	*f* 23,50.
POTJES ZALF	van - 0,90,	- 2,10,	- 3.30,	- 8,15,	- 15,90,	- 23,90.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Billardpartij te Midlum.

Met permissie van het Grietenij-Bestuur van Franekeradeel, gedenkt de Kastelein T. P. VAN DER MEER, op Zaturdag den 16 Junij 1849, te laten verbillarden: *Een FRAAI BEWERKT STUK ZILVER* of *VIJF EN TWINTIG GULDENS*, ter keuze van den winner; waartoe alle Liefhebbers worden uitgenoodigd, om zich vóór of op dien dag des middags vóór 12 ure franco aan te melden; zullende des namiddags ten 2 ure de loting en ten 3 ure het spelen een aanvang nemen.

Met consent van het Plaatselijk Bestuur gedenkt S. J. WIERSMA, Kastelein te Blija, op Maandag den 18 Junij e. k., des namiddags ten twee ure, te laten Verharddraven, door Paarden die geen Prijs hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn: *Twee fraaije HOOFDSTELLEN met TOOMEN.*

Hardzeilpartij op Zee te Lemmer.

Op Woensdag den 20 Junij 1849, des namiddags ten 2 ure, zal op Zee te Lemmer, bij gunstig weder en wind, worden Verhardzeild:

1. Door Veerschepen en Boeijers, ter lengte van 10 tot 13 el, met Zeil en middel of kleine Kluiffok op Stok: een Prijs van *VIJF* en eene Premie van *TWEE GOUDEN WILLEMS*; en
2. Door Jagten, Booten en Scheepsbarkassen onbepaald, of Boeijers beneden 10 el, met Zeilen naar verkiezing: Een Prijs van 2½, en eene Premie van *GOUDEN WILLEM*, of Prijs en Premie in gewerkt Zilver; alles vrij te ... eeren.

De aangifte moet geschieden uiterlijk des voormiddags ten 10 ure, in het *Sneeker Veerhuis* te Lemmer.

Zullende alleen drooge Schepen worden toegelaten, en ieder zich van eenen ... ker of Dreg moeten voorzien.

W. WESTRA, Hoofdonderwijzer in de Burgerschool te Heerenveen, vraagt ten spoedigste eenen ONDERMEESTER van den 3den rang. Brieven ...

Een WEVERSKNECHT kan ten spoedigsten werk bekomen bij SIJTZE ... SCHEVEL, te Garijp.

Twee VERWERSKNECHTEN, kunnen vast werk bekomen bij DIJKSTRA, te Balk.

Een VERWERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij JOHs. S. VAN DER GEEST, te Dronrijp.

Wie een SCHAAP vermist, kan hetzelve tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij N. B. KALMA, te Jellum.

Bij G. T. N. SURINGAR, Boekhandelaar te Leeuwarden, is gedrukt en te bekomen de navolgende werken, mede verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren in deze Provincie:

ZIELKUNDE,

BESCHOUWING VAN DEN MENSCH ALS BEZIELD WEZEN door ... ROORDA. Gr. 8°. *f* 1,80.

LIEF EN LEED

IN DE EVANGELIE-BEDIENING. Gr. 8°. *f* 1,80.

Dezelfde heeft onlangs uitgegeven:

NAGELATEN LEERREDENEN

VAN

ABm. DES AMORIE VAN DER HOEVEN Jr., *voorafgegaan door eene ...* KARAKTERSCHETS DES ONTSLAPENEN, *van de hand zijns Vaders.* Met portret.

HET GELOOF IN JEZUS CHRISTUS

ons licht, onze kracht en onze rust ook in deze zorgvolle tijden ... denen naar de behoefte des tijds, door Prof. L. G. PAREAU. ...

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ